

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Erecto Appamiarum monasterio in Ecclesiam cathedralem, à Bonifacio VIII. injuriam sibi factam putavit Philippus IV. Vnde quæ deinde Tolosæ facta est immutatio, non accidisse censenda est absque ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

cernendæ auctoritas esset penes Pontificem, tentari tamen invito Principe non debere, qui refragatione sua & dissidio executionem impediret. Ius autem dissentendi ex duplici capite Regi competebar, tum jure tuitionis, ne vetus consuetudo & status inveteratus Ecclesiarum illo invito mutaretur, tum pleno jure regio, cum fines dioceseon & reditus Ecclesiarum regie jurisdictioni æque subsint ac jura ordinationum huic vel illi Ecclesie assignandarum solam jurisdictionem ecclesiasticam respiciunt. Quæ adducta sunt libro secundo capite octavo & Concilio Chalcedonensi manifestum faciunt regium decretum his dissectionibus esse necessarium. Idque confirmari potest ex restitutione archiepiscopatus primæ Iustinianæ, quæ Iustiniani & Vigilij Papæ constitutionibus debetur. Eòque referri possunt exempla Regum nostrorum dicti libri 11. cap. 1x. prolata, qui novos episcopatus dum constitui decernunt, etsi plenum jus in his rebus non obtineant, satis tamen docent hoc negotium iis inconsultis confici non debere; præsertim cum ad eos jus electionis agendæ aut confirmandæ & specialis episcopatum tutio & *Mundeburde* pertinerent. Vnde novus ille Aristenis episcopatus in gratiam Monderici & Rutenensium decisus est, favente Sigiberto Rege, ut testatur Gregorius Turonensis.

Vide secundam
Præfationem Mar-
ex f. 12.

Greg. Turon. 1. 1.
c. 1. 26.

Concil. Lucen-
an. 149.

Concil. Emerit.
c. 8.

Stephanus Tor-
bas. ep. 126.

In Hispaniis, Gallæcia in duas provincias à Synodo Lucensi, juxta Theodemiri Suevorum Regis desiderium, tributa est; ita ut nova metropolitana sedes apud Lucum sit constituta, aliquot episcopatibus ex antiqua Bracaræ metropoli recisis, & novis excitatis Receswinthus Rex Gothorum Lusitanæ sedes, *synodi judicio, & decreto suo*, antiquæ metropoli Emeritæ restituit, ut testatur disertis verbis Concilium Emeritense.

IV. Quare non absque manifesta ratione conquerebatur Philippus Augustus Rex Francorum apud Lucium III. de consilio quod inierat ornandæ Dolensis Ecclesie in minori Britannia, metropolitana dignitate, qua frueretur in ceteros Britannie Episcopos. quod in perniciem Turonensis Ecclesie cedebat. Hæc sunt Philippi verba in epistola ad Lucium: *In lesione Turonensis Ecclesie, que tempore patrum nostrorum integram Metropolitanam jurisdictionem in tota minori Britannia obtinuit, regnum nostrum turpiter immuere ac mutilare contendit Ecclesia Romana, coronam de capite nostro dejicere, frangere, & pedibus conculcare. Quid enim aliud est Archiepiscopum in eadem provincia contra Metropolitanam suam & integritatem regni nostri erigere velle, quam ab hereditate patrum nostrorum nos san-*

quam imbecilles, resistere non valentes, eicere, & fugare? Videat Dominus, & judicet, quia si processerit factum istud, minus amodo vos assimabimus patrem quam vitricum, minus nos sentietis filium quam privignum. Deinde belli gravissimi, quod inter Francos & Britones exoriturum erat, causam in Lucium refundit. Itaque more decessorum suorum rata non habuit quæ à Pontifice ad regie dignitatis & jurium regni imminutionem decerni timebantur. Alia ratione in eadem controversia se gesserat Nicolaus I. qui Salomoni Duci Britannorum scripserat sedem Turonicam ab Episcopis Britannie colendam; tum si qua superesset controversia de metropoli Britannie, pace inter Carolum Calvum & Salomonem restituta, à Rege ipso & à Duce perspicui posse.

V. Bonifacius VIII. primus in Gallia tentasse videtur episcopatum dissectiones inconsultis Regibus nostris, Appamiarum monasterio in Ecclesiam cathedrali erecto; cujus diocesim è parocciis aliquot ab Ecclesia Tolosana distractis composuit anno millesimo ducentesimo nonagesimo quinto. Quæ de re graviter conquectus est Philippus V. Francorum Rex, ut observavit Nicolaus Gillius. Itaque tandem coactus est Bonifacius contendere à Rege literis ad eum datis anno MCCXC VII. ut executionem Archiepiscopo Narbonensi commissam non sineret per regios ministros impediri. Quare existimandum non est Ioannem XXI. paucis annis interjectis Tolosanam Ecclesiam in metropolitanam dignitatem subvexisse, & quamplurimis parocciis detractis imminuisse, ut novos episcopatus illi subdendos excitaret, si consensu Regis destitutus fuisset, etsi ejus non meminert in Bullis suis. Posteri cautiore effecti consensum Regis Bullis adscribi obtinuerunt, ne quis superesset cavillandi locus. Itaque translatio episcopatus Magalonensis in urbem Montispessulani à Paulo III. decreta fuit urgente Rege Francisco, ut testatum faciunt Bullæ pontificiæ editæ an. MDXXXVI. quæ literis deinde regis confirmatæ sunt. Urbis regie Parisiorum datum ut episcopalis sedes in archiepiscopalem eveheretur; sed iisdem solemnibus servatis. Vnde quæ tentata fuerat literis pontificiis absque Regis consensu episcopatum Grassensis & Venciensis in Provincia unio, Decreto Sanctioris Consistorij rescissa fuit anno millesimo sexcentesimo primo. Et impedita quam Nanceij fieri procurabat Dux Lotharingie nova episcopatus erectio, in detrimentum diocesis Tullensis, refragante illustrissimo Cardinali Ossato, & injuriam quæ regno fieret apud Pontificem non dissimulante.

Nicolaus ep. ad
Salomonem
861.

Nicol. Gillius
Annot. Franc.
Annal. Franc.

Vide T. 1. 160
Eccles. Gall.
p. 14.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

QUONIAM permulta observanda sunt in variis locis istius capituli, quæ lectorem nimium distraherent, si suis quæque locis additiones redderentur, placuit illas simul heic exhibere, tanquam in loco commodiori.

Primum itaque illustrandus nobis incumbit Ivo Carnotensis Episcopus, ex cuius insigni loco à Marca relato patet illum agnovisse sedis apostolicæ potestatem in minoranda parochiarum amplitudine, aut brevitate dilatanda, ut ipse loquitur, id est, in utendis duobus episcopatibus, aut duos ex uno faciendis. Eadem fuit sententia Urbani II. in Concilio Claromontano: cuius verba eò libentius referam, quòd sedis apostolicæ Pontificem deceant, & maxime faciant ad institutum hocce nostrum. Habentur illa in narratione monachorum Majoris-monasterij Turonensis, de his quæ pro libertate illius monasterij acta sunt in Concilio Claromontano; cuius narrationis fragmenta quædam edidit Iuretus in Notis ad epistolam Ivonis Carnotensis. Edita est autem integra à clariss. viro Laurentio Bochetto ex veteri codice MS. qui extat in Bibliotheca Segueriana: *Post hæc Dominus Papa privilegium quod nobis dederat, coram omnibus legi præcepit, concedens Archiepiscopo Turonensi Rodulfo, & Clero ejus, ceterisque omnibus qui fautores ejus esse volebant; imò etiam alijs qui in neutra parte steterint soli justitiæ intendebant, ut si quid canonicè possent, privilegio & auctoritate Romane contradicerent. Cumque illi quos causa gravabat obstinatè oblatravent, qui verò sanum sapiebant, justitiæ assentiendo, ratione pacifica acclamarent, Dominus Papa, imperato silentio, erectus in pedes, coram omni Concilio, ex auctoritate apostolica decretis pontificalibus corrioratus est licere sibi facere ex uno episcopatu duos, & ex duobus unum, similiter & abbatias, ceterasque congregationes, dilatante ratione aequitatis, quolibet modo sibi melius videretur: aut coadunare posset, aut disjungere, & quicquid in dominium & patrocinium sanctæ Romane Ecclesiæ suscipere vellet, nullus ejus auctoritati obviare posset. Quæ & à prædecessoribus suis facta ostendit; & ipse in præsentis Concilio, nullo contradicente, fecit.*

Notanda autem sunt hæc verba, distante ratione aequitatis: quæ explicanda sunt secundum interpretationem Ivonis, si utilitas populi Dei ita exigat, & nullum inde schisma contingat. Iudicia enim à Romana sede prolata nullius sunt momenti, quæ ex aequitate beati Petri lata non sunt, id est, quæ canonica aequitate non nituntur; ut ex Leone I. & Hincmaro adnotavit illustrissimus Archiepiscopus hoc libro IV. cap. VI. §. III.

Insignis est præterea locus ille ex epistola cxxvi. Stephani Tornacensis, quæ est Philippi Augusti Francorum Regis ad Lucium III. Pontificem Romanum; in qua Philippus acriter conqueritur adversus Pontificem, quòd tentando erectionem episcopatus Noviomensis, coronam de capite ejus dejicere, frangere, & pedibus conculcare contendere. Eadem loquendi formula usus erat Vvilelmus II. Rex Angliæ sub initia pontificatus Urbani II. quando Anselmum Cantuariensis Archiepiscopus opem Urbani implorare se vellet diceret adversus Regem. Nam iste tum (ut in libro primo Historiæ Novorum refert Eadmerus) dixit

Anselmo: *Si eundem Urbanum aut quemlibet alium sine mea electione & auctoritate in regno meo pro Papa suscipis aut susceptum tenes, contra fidem quam mihi debes facis, nec in hoc me minus offendis quam si coronam meam mihi tollere conareris. Unde & Episcopi quidam & magnates Angliæ Anselmum advenientes ut ei in gratiam redire cum Rege persuaderent, his inter cetera verbis apud eum usi sunt: Veruntamen noveris totum regnum conquiri adversum te quòd nostro communi domino conaris decus imperij sui coronam auferre. Quicumque enim regia dignitatis ei consuetudines tollis, coronam simul & regnum tollis. Vnum quippe sine alio decenter haberi non posse probamus. Non ita multo post Ludovicus VI. Rex Francorum ad Callistum II. Summum Pontificem scripsit non toleratum se ut Ecclesia Lugdunensis, quæ non est de regno, primatum obtineat super Senonensem; præsertim cum subjectio illa Ecclesiæ Senonensis facta sit latenter & quasi furtivè, nesciente scilicet Clero Senonensi, inconsultis etiam Episcopis illius diocesis, ignorante etiam Rege. Itaque hæc ad Callistum scribit paulò commotior. Videtur enim aliquam adhuc spem habere Lugdunensis Archiepiscopus super illa quam quarit subjectione. Sed, ut verum fatear, sustinerem potius regni nostri totius incendium, capitis etiam nostri periculum, quam hujusmodi subjectionis & abjectionis opprobrium. Videtur enim ad nostrum respicere contemptum, contra nos hoc modò fieri quòd nunquam extiterit factum. Contra Philippum Augustum gravem sibi injuriam regnòque fieri querit est apud Innocentium III. si Burdegalensis Archiepiscopus, qui sub umbra dignitatis illi nuper collata ob assiduum Regum Angliæ in Burdegalensi urbe moram altos spiritus induerat, contra veterem morem jùsq; receptum subtraheretur auctoritati Primatis Bituricensis. Referenda est autem Philippi epistola, brevis illa quidem, sed tanto Principe digna. BEATISSIMO IN CHRISTO PATRI & DOMINO INNOCENTIO DEI GRATIA SUMMO PONTIFICI Philippus eadem gratia Rex Francorum salutem & debitam in Christo reverentiam. Ecclesia Bituricensis, licet tenuis in facultatibus, inter alias tamen regni nostri Ecclesias existit nobilior; cum, sicut vestra plenius novit paternitas, primatiam obtineat dignitatem; cuius honorem, nostrum & regni nostri proprium reputamus. Cum igitur Burdegalensis Archiepiscopus, prædecessorum non sequens vestigia, se adeo obedientem & devotum Ecclesiæ Bituricensi exhibere non velit sicut ydem prædecessores sui fecisse noscuntur, paternitatem vestram cum quamvis devotione rogamus quatinus jus Bituricensis Ecclesiæ intuitu Dei & precum nostrarum obtentu conservare velit, nec sustineatis quòd tantus honor regni nostri circa hoc in aliquo minuat, cum sola Bituricensis Ecclesia in toto regno nostro primatiam obtineat dignitatem: in cuius diminutione, quòd Deus avertat, nobis & regno nostro non mediocriter reputaremus esse detractum. Actum Parisius MCCXI. mense Maio. Agebatur de Concilio provinciali: ad quòd invitatus Archiepiscopus Burdegalensis, accedere non curavit, nec pro se aliquem responsalem idoneum destinavit. Quam ob causam Bituricensis Archiepiscopus auctoritate primatiæ sententiam in eum promulgavit, suspendendo ipsum ab officio metropolitice dignitatis. Ab illa sententia Innocentium appellavit Archiepiscopus Burdegalensis. Sed Pontifex illam confirmavit; ut patet ex ejus Regestis lib. xv. epist. xlv. & lib. xv. epist. lxxv. Atque hæc obiter dicta sint ad afferendam aliquam lucem epistolæ Regis Philippi. Sed ut ad rem nostram*

Epistola Ludovici VI. edita est in 1. Spicilegiæ Lachryam pag. 147.

redeamus, observandum est Reges existimasse convelli jura regnantium auctoritatemque deminui, si quid ab ecclesiastica auctoritate tentaretur illis invitis, neque facile tolerasse. Quare mirandum non est quòd, ut adnotat illustrissimus Archiepiscopus, Philippus IV. conquestus est de præsumptione Bonifacii VIII. qui inconsulto Principe tentaverat novi episcopatus institutionem intra regnum, monasterio Appamiarum in episcopalem sedem mutato. Facinus istud meritò a verfabatur Philippus, quòd id fieret contra præcèptum morem, in contemptum dignitatis regie. Hujus rei probationem debemus Petro de Peredo Priori de Chesa, Philippi Regis Legato apud Benedictum XI. Bonifacii successorem. Nam Petrus ille capita accusationum proponens anno MCCCLIII. die sexta Octobris adversus memoriam Bonifacii, hæc inter alia scribit: *Temporibus sanctorum patrum qui præfuerant, fiebant divisiones episcopatum perrara. Et quando hoc, fiebant cum causa cognitione plenaria de valore reddituum, ut sciretur quid dandum, quid detrahendum, & quid relinquendum, & cum aliqua complacentia Regum, patronorum, & populi, ad tollendum scandalum. Temporibus autem Bonifacii non sic, sed prorsus aliter.*

Superest ut de metropolitana dignitate Episcopo Tolosano collata differamus, & ostendamus eam perviguisse, quia regius consensus ei novitati adjectus est post flagrantissimas Iohannis XXII. literas eam ob causam scriptas ad Philippum V. Francorum Regem, quæ extant in archivo regio Parisiensi. Aliis nihilominus literis eundem Regem monuit de erectione quatuor sedium episcopatum in provincia Tolosana, & de sectione episcopatum Albiensis & Claromontensis; simulque significavit eorum nomina quos novis Ecclesiis præficeret Episcopos, ut etiam in hac parte Regis gratiam eliceret, gnarus quanti in hujuscemodi negotiis faciendus sit assensus Principum. Præstat autem hæc utraque literas referre ex archivo, ut diximus, regio Parisiensi. Hæcenus enim editæ non fuerunt.

LITTERE IOHANNIS XXII.
ad Philippum V. Francorum Regem, quibus
eum certiore facis de erectione archiepiscopatus
Tolosani.

IOHANNES Episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Philippo Regi Franciæ & Navaræ illustri salutem & apostolicam benedictionem. Si, prout indicit tibi, fili carissime, clari tui generis bonitas in te, ut credimus, firmissimè radicata, quæcunque circa Ecclesias Christianissimi regni tui Franciæ ad Dei laudem & gloriam sui que cultus augmentum ordinanda duxerimus grata gerere debes & placida, acceptabiliora nimirum tuis esse debent affectibus, dum in tuam & regni prædicti quietem providumque tutamen illorum redundat effectus. Hæc, fili carissime, considerantes attentius, & frequenter in animo revolventes quòd in tanta multitudine populi, quanta fecundavit Altissimus civitatem & diocesim Tolosanam, singulorum vultus nequibat ut concederet unicus pastor inspicere aut alias partes boni pastoris implere, quòdque durum existeret atque difficile in tam larga & diffusa diocesi ad unum tantum à tot personis ecclesiasticis & mundanis recursum haberi, attendentes etiam quòd vix supererat huc usque memoria ut ex ea quæ Tolosani episcopatus vigeat opulencia copiosa reddituum aliquod in Ecclesia vel

diocesi Tolosana provenisset divini cultus augmentum, imò sic ex adipe prodierat & prodibat iniquitas ut multo jam tempore luxus, cura carnis in desiderijs, evectio pompa, numerositas clientela, sumptus enormes, & usus extraordinarij sibi vendicassent quasi totum patrimonium crucifixi, & ab ipsius nostre considerationis intuitu non excluso quòd tibi & regno prædicto, ad quorum tutam tranquillitatem afficimur, periculosum esse poterat, in adversi præsertim ingruentia temporis, in partibus illis talem habere Pontificem qui in potentia & divitiis quasi cuiusdam Regis insigne præferret, nos pro te velut filio prædicto necnon pro ipsarum civitatis & diocesis populo salubre consilium capientes, debitum officij pastoralis implendo, necnon dissipando malum quod prædictorum reddituum copia excessiva produxit, & nihilominus civitatem ipsam novæ dignitatis insignijs insignire volentes, & per consequens regnum tuum speciali quadam honorificentia decorare, ipsum Tolosanam episcopatum ejusque redditus in quinque partes de fratrum nostrorum consilio per certos limites duximus dividendos, civitatem seu Ecclesiam Tolosanam, quæ sicut solemniori statu & conditione potiori præfulget, sic & est grandioris honoris titulus efferenda, in archiepiscopalem erigentes seu metropolitanam, ac in quatuor aliis partibus quatuor episcopales Ecclesias ejus suffraganeas de novo creantes, ut tantum onus partium in plures, quod per unum proculdubio sustineri non posset, levius feratur à multis, & dum donec erunt in unaquaque regione pastores, divino cultui institatur uberius, pijs diligentius intendatur operibus, & per sui ministerium Præfulis grex subditus facilius retrahatur à noxijs & ad salutaria dirigatur, & ut insuper tanta unius potentia debiliori per divisionem hujusmodi reddita, nedum minor tibi de ipsarum concessione partium possit superesse suspicio, quin etiam evidenter occurrat de illarum fideli constantia majoris securitatis & fiducia plenitudo. Tutaque, fili carissime, ordinationem nostram hujusmodi tam expedientem & utilem, & tam honorabilem regno & civitati prædictis, ac ipsius efficaces rationes & causas, necnon ordinantis puram intentionem & rectam, attenta nec minus grata meditatione recogitans, ac confidenter advertens quòd per id tu & regno tuo commissa regimini multiplicatos intercessores habebitis apud Deum, nullis, quæsumus, nostra in hac parte vota, quæ indubiè credimus cum divini numinis voluntate concurrere, depravare nitentibus acquiescas, quinimo perverfas suasiones talium sic prudenter rejicere sicque viriliter studeas confutare quòd nobis gratum existere debeat, & tu proinde ab eo cuius in hoc negotium agitur, condignum premium reportare merearis. Datum Avinioni Nonis Julij, pontificatus nostri anno primo.

LITTERE EIVSDEM PONTIFICIS
ad eundem Regem de institutis novis episcopatus
in regno Franciæ, & de Episcopis ordinatis
in novis Ecclesiis.

IOHANNES Episcopus servus servorum Dei carissimo in Christo filio Philippo Regi Franciæ & Navaræ illustri salutem & apostolicam benedictionem. Per alias tibi, fili carissime, scribimus literas qualiter episcopatum Tolosanam ejusque redditus in quinque dioceses de fratrum nostrorum consilio per distinguendos limites duximus dividendos, civitatem seu Ecclesiam Tolosanam in archiepiscopalem etiam

gentes seu metropolitanam, ac in quatuor aliis diocesis quatuor episcopales Ecclesias ejus suffraganeas de novo creantes. Sed & nunc tibi significare providimus nos Albiensem in duos & Claromontensem episcopatus in alios duos similiter divisisse. Ut autem de locis in quibus constituimus episcopatus hujusmodi, ac de personis de quibus episcopatus providimus antefatis, notitiam habeas, scite te volumus quod castrum seu villam de Rivis ac villas sancti Papuli & Lumberiaci quondam Tolosanae ac Montemalbanum quondam Caturcensis diocesis civitates fecimus, & in earum qualibet Ecclesiam constitutum cathedrali: quarum prime, scilicet de Rivis, de dilecto filio Magistro G. de Brocia Decano Bituricensi Consiliario tuo, viro utique cuius genus, fidelitas, & merita te non latent, secunde, scilicet sancti Papuli, de dilecto filio Abbate ejusdem loci, viro profunde scientiae & fidelitatis experte, tertie vero, scilicet Lumberiaci, de dilecto filio Abbate ejusdem loci, fratre dilecti filij nobilis viri Comitis Convenarum, viro laudabilis conversationis & vite, & quartae, scilicet Montisalbani, de dilecto filio Abbate ipsius loci Capellano nostro & causarum appellationum nostri palatij Auditore duximus providendum. Castrum autem quondam Albienensis & villam sancti Flori quondam Claromontensis diocesis similiter fecimus civitates, & in earum qualibet Ecclesiam constituimus cathedrali: quarum primae, scilicet Castrensi, de dilecto filio Abbate Latiniacensi Magistro in Theologia, reliquae vero, scilicet sancti Flori, de Abbate sancti Tiberii Daceretorum Doctore Capellano nostro providimus, viris utique genere nobilibus & morum honestate preclaris, qui omnes de regno tuo Franciae oriundi, & fidelibus regni progeniti, regionumque commodi & honoris fervidi zelatores existunt. Haec, fili dilectissime, fecimus intendentes in iis Dei honorem & gloriam suique nominis cultum extollere, animarum procurare salutem, & tuam & regni tui tranquillitatem, securitatem, & pacem, ac commodum evidens promovere. Datum Avinionis v. 11. Idus Iulii, pontificatus nostri anno primo.

CAPVT XIV.

Synopsis.

I. Philippus Augustus nihil licere voluit Romano Pontifici in administratione regni. Interdictum se non observaturum dixit, si quod a Legato ferretur, ob pacem cum Anglo repudiatam, & Rogerio, & Mattheo Paris. Proceres regni monent quoque eundem Philippum ne fœdus inerat cum Anglo per coactionem D. Papa. Philippus IV. ad inducias cum Anglo per excommunicationes cogi à Pontifice passus non est. In temporalibus se nemini subiectus profutur; in spiritualibus pariturum, in quantum debet.

II. Has induciarum indictiones à Pontificibus factas non caruisse praxerit probabiliter. A treuga & pace que erat inducta in bellis privatis, argumentum ductum ad bella publica. Fœda strages è bellis privatis. Inducia illis indicta ab Episcopis & proceribus regni; que dicta est Treuga domini, è Glabry. qui explicatur in voce Vadimonium, Bella privata, legibus mediae aetatis tolerata.

III. Inducia illa decreta à Principibus & Episcopis, excommunicationibusque munita. Deinde à Cen-

ciliis confirmata. Cur dicta Pax & Treuga. Induciarum violatarum cognitio ad Episcopos & proceres; qui ex pallis conventis cogi poterant excommunicationibus ad persequendos raptos. Pacis violatores excommunicati & proscripti ab utraque potestate, occidi poterant impune à quolibet privato. De hoc solo genere excommunicatorum intelligendus Urbanus II. apud Gratianum.

IV. Superius dicta trahi non possunt ad bella publica à Regibus indicta. Belli gerendi potestas eos eximit à censuris laicis in depraedatores. Quia ad summum dubia res est an bellum sit iniustum; ideoque cessat jus excommunicandi; maxime in iis que respiciunt jus regium. Jura Principum excepta ab induciis privatis. Bella privata vetita B. Ludovici edito; sed penitus recisa constitutione Philippi IV.

V. Maxima Regum auctoritas in negotio pacis fracta. Eorum jussu restitui poterant communioni raptos quos Episcopi eam ob causam excommunicaverant, ex Ivone; qui adducit locum è Capitularibus petiitum de culpatis à Rege in gratiam susceptis.

VI. Agitur de explicatione famosi illius loci. Petitus est è Concilio Toletano x. 1. 1. cujus Concilij haec est sententia; excommunicatos ob crimen majestatis, si à Rege indulgentiam promeruerint, ab Episcopis quoque communioni ecclesiasticae restituendos. Hoc tractum in Gallia ad pacis infractores. Pœna canonica dimittenda, non autem peccatum depraedationis, ex Ivone.

VII. Ante Concilium Toletanum, Regis venia in crimine majestatis penitentiam ab Episcopis indictam solvebat; ut patet ex facto Praxertati, qui Ecclesiam suam recepit post convivium Regis; quia non fuerat dejectus à Synodo Parisiensi, sed tantum penitentia addictus. Hac indulgentia Regis ad omne crimen publicum trahi videtur à Capitularibus. Hodie, post abolitam penitentiam publicam, inutilis illa potestas.

VIII. Privilegium Regibus nostris indultum ne incidant in sententiam ob commercium cum excommunicatis fulciri potest usu illo antiquo.

ADDITIO. De Treuga & Pace nonnulla adferuntur non indigna scitu. Concilium Tulugense habuit eam ob causam; itaque Synodus Helenensis, & Concilium Narbonense. Tum etiam Concilium apud sanctum Egidium, & Trojanum. Quae omnia nusquam antehac edita fuerunt.

I. ADMINISTRANDI regni sui communionem denegavit Philippus Augustus Romano Pontifici, cum ab Ioanne Anagnino Cardinali ad pacem cum Henrico Rege Angliae ineundam ex auctoritate sedis apostolicae invitatus, Legati minas (qui, interdicto lato in universum regnum, Regis contumaciam se castigaturum minabatur) hac responsione repulit, ut referunt Rogerius Hovedenus & Mattheus Paris: Quod sententiam suam non timeret, nec teneret, cum nulla aequitate niteretur. Dicebat enim quod non pertinet ad Ecclesiam Romanam in regnum Franciae per sententiam vel alio modo animadvertere, si Rex Franciae in homines suos demeritos & regno rebelles, causam injurias suas & corone dedecus ulciscendi, insurgit. Cum idem Philippus anno MCCIII. ad pacis foedus amplectendum cum Ioanne Rege Angliae ab Innocentio urgeretur, Odo

Rogerius Hovedenus ad an. 1189. Mattheus Parisius in Henrico II.

Vide Raynaldum ad an. 1104. f. 11. 17.

C. 7. N. 1. T. 24. Libert. Ut nequa pacem neque treugam faciat Regi Angliae per viro

Hh iij